

DE CHARITATĒ QUANTUM AD durationem.

DISTINCTIONIS TRIGESIMÆ-PRIMÆ SYNOPSIS.

*Sæpius in terris divinum perdit amorem,
Quem tamen in Cœlis perdere nescit homo.*

Sic incipit : *Illud quoque.*

Sic terminat : *Salutem optavit.*

1. **C**ONNECTITUR hæc distinctio cum superiori. In illa egit Magister de charitate quantum ad meriti perfectionem; sed in præsentī determinat de ipsius charitatis duratione, aut existentia: ergo in earum connexionē rectē processit Magister.

2. Consequentia probatur: Prius est statuere essentiam perfectionemque rei, quā de ipsius duratione existentiaque differere; eò quòd duratio rei semper præsupponat rem: ergo & prius erit statuere essentiam charitatis quantum ad meriti perfectionem, quā de ipsius duratione, sive existentia differere; sed Magister in superiori distinctione egit de charitatis meriti perfectione: ergo dum in præsentī de ipsius duratione, aut existentia determinat, rectum connexionis ordinem tenet.

3. Dividitur præsens distinctio in tres præcipuas partes. In quarum prima declarat Magister, quomodo in via possit amitti charitas, non verò in patria. In secunda verò statuit, omnem charitatis imperfectionem, quæ modò viget in viatoribus, eliminari à beatis in patria. In tertia autem, & ultima ostendit parte, qualiter charitas fuerit in Christo Domino, in via secundum statum patriæ.

4. PRQ PRIMÆ igitur distinctionis partis ostensione, en primum theoremata: *Charitas etsi possit amitti in via, tamen fide, & spe evacuatis, manet in patria.* Quod satis efficaciter probat Magister ex cuius-

iuf-

iustam opinionis impugnatione asserentis, charitatem semel habitam ab aliquo, non posse excidere, nullumque damnandum hanc aliquando habuisse.

5. Sic huius opinionis Affectu eam mordicè tuentur. Primò ex Apostolo 1. Ad Corint. cap. 13. dicente: *Charitas nunquam excidit;* sed ex eo quòd charitas nunquam excidat, charitas semel habitamitti non valet, nec eam damnandum aliquandò habere, aliter cum charitate posset damnari: igitur charitas semel habitam nec potest amitti, nec eam damnandum aliquandò habere.

6. Secundò ex Augustino in Psal. 103. Concion. 1. scribente: *Charitas quæ deseri potest, nunquam vera fuit:* ergo charitas quæ vera est, nunquam deseri poterit: ergo charitatem veram semel habitam ab aliquo, non posse excidere, nullumque damnandum hanc aliquando habere, fateri debemus.

7. Tertio, eodem ex Augustino in littera asserente: *Charitas est fons proprius, & singularis bonorum, cui non communicat alienus: Alieni autem sunt omnes, qui sunt audituri: Non novi vos:* ergo si charitas est fons aquæ vivæ, ita proprius, & singularis eum habenti, ut nemo alienus, sive damnandus communicet illi in fine, benè colligitur, quòd charitas semel habitam ab aliquo, non possit amitti, nec eam alienus, sive damnandus aliquandò possidere.

8. Quarto, iterum Augustinus in 1. Epist. Ioan. tract. 8. sic de charitatis duratione sentit: *Radicata est charitas, securus esto, nihil mali procedere potest:* ergo si dum charitas est radicata in aliquo, ita securus de ea debet esse, ut nihil mali procedere possit, charitas semel habitam ab homine, nunquam ab ipso deseri poterit, nec eam damnandum aliquandò habere.

9. Quintò, Augustinus eandem Ioannis Epistolam tract. 3. exponens, ait: *Unctio invisibilis charitas est, quæ in quocumque fuerit, radix illi erit, quæ ardente sole arefcere non potest, nutritur calore solis, non arefcit:* ergo si charitas est unctio invisibilis, quæ ita radix est illi, cui inest, ut ardente sole non arefcatur, imò solis calore nutriatur, illa semel habitam ab homine, ita erit illi radix, ut nunquam ab eo eradicari possit, nec à damnando aliquando haberi.

10. Sextò, Divus Gregorius in Moral. lib. 10. cap. 22. sic de charitatis permanentia alloquitur: *Valida est, ut mors dilectio, virtus enim mortis dilectio comparatur; quia nimirum mentem, quam semel ceperit, à dilectione mundi funditus occidit:* ergo si valida est, ut mors dilectio, quia mentem, quam semel capit, à dilectione mundi funditus

Tom. III.

Kk

occi-

occidit, semel habita charitate ab aliquo, ab ipso nunquam evelli poterit, nec a damnando interdum possideri.

11. Septimò, idem Gregorius in Ezech. lib. 1. homil. 5. hæc clara profert eloquia: *In Sanctorum cordibus, secundum quasdam virtutes, semper manet spiritus*; sed si spiritus, sive charitas in Sanctorum cordibus semper manet, semel accepta charitate ab hominibus, nunquam ab eorum cordibus expungi poterit; sicut nec in damnandorum corda quandoque intrare: ergo.

12. Octavo tandem Ambrosius illustrans Apostolum 2. ad Corinth. cap. 6. affatur: *Ficta charitas est, qua in adversitate deserit*: ergo si ficta charitas in adversitate deserit, vera charitas non poterit in adversitate infirmari; sed ex eo quod vera charitas non possit in adversitate infirmari, semel habita charitate, in casum nunquam abire poterit, nec aliquando in damnandis morari: ergo.

13. Hæc sunt præcipua fundamenta, quæ huius opinionis Patroni sedulo iaciunt pro suæ probabilitatis ingenti extruenda mole. Verum Magister in littera eam totis nixibus explodere pertentat. Primò, efficaci ac assidua oppositæ sententiæ propugnatione. Secundò, extrema ac nervo à fundamentorum, quibus innitur, everfione.

14. Probat iam primò suam opinionem Magister, nostrumque penitus tutatur assertum: *Quidam ex vastissimo hominum coetu quandoque sunt boni, qui postmodum efficiuntur mali; & quidam quandoque sunt mali, qui postea fiunt boni, ut ex ingeminatis experièntiis ad sensum patet*; sed contraria sententia superflite, hoc verum inconcussumque non subsisteret fundamentum, si charitas semel habita in via, dimitti non posset, aut damnandus eam nunquam habere valeret: ergo.

15. Secundò, ex divino Oraculo apud Lucam cap. 10. & Ioan. cap. 6. dicente: *Quorundam nomina dicuntur esse scripta in libro vitæ, qui tamen postea abierunt retro: Dicebantur tamen esse scripta in libro vitæ, non secundum præscientiam Dei, sed solum, secundum præsentem iustitiam, sive gratiam, cui deservebant, eò quod tunc digni fuerint illo bono, quod habituri sunt præscripti secundum præscientiam*: ergo quia aliquot ad tempus habuerunt charitatem, quam postea amiserunt: igitur charitas etsi possit in via amitti, tamen fide, & spe evacuatis, manet in patria.

16. Sed dices: *Quod in libro vitæ manet scriptum, id revera deleri non valet; cum liber ille vitæ absolute sit immutabilis*: ergo non apparet possibile, ut qui scripti sunt in libro vitæ, postmodum pos-

possint abire retrò, & de libro illo deleri: igitur hæc Magistri ratio adeò insufficiens videtur.

17. Respondet Magister in littera, quod dupliciter valet quis in libro illo vitæ inscribi. Primò, secundum præscientiam Dei. Secundò, solum iuxta præsentem iustitiam, sive gratiam, cui deserviunt, eò quod tunc digni fuerint illo bono, quod habituri sunt præscripti secundum præscientiam Dei. Qui enim primo modo sunt scripti in libro vitæ, nunquam ab eo deleri possunt: At, qui secundo modo scripti manent, possunt abire retrò, & de libro illo vitæ penitus expungi; quia hi solum secundum præsentem iustitiam sunt scripti; illi autem secundum præscientiam Dei. Magister verò non alloquitur hic de scriptis in libro vitæ in primo sensu, sed in secundò; atque adeò eius instantia suffragatur asserto.

18. Tertio, Egregii Divi Ambrosii autoritate super cap. 9. ad Rom. sic præmunit assumptum Magister: *Quibusdam gratia data est in usum ut Sauli, & Iudæ, & aliis discipulis, quibus Dominus dixit: Ecce nomina vestra scripta sunt in Cælis, & post abierunt retrò*; sed hoc dixit Ambrosius propter iustitiam, sive gratiam, cui deservebant, quia boni erant: ergo quia nonnulli frequenter ante sunt mali, qui futuri sunt boni; & quandoque prius sunt boni, qui futuri, & permanfuri sunt mali; ob quod dicuntur scribi in libro vitæ, & deleri; sed totum id consuadet, charitatem semel habitam in viâ amitti posse; & in patriâ, fide, & spe evacuatis, manere: ergo.

19. Ulterius respondet Magister ad fundamenta in oppositum, ut eorum sententiam funditus evertat. Ad autoritatem Apostoli, dicens, eam esse exponendam de charitate secundum eius finalem effectum; nam fides, & spes evacuabuntur in patriâ, & sola charitas in foelicissimo illo manebit statu, iuxta eundem Apostolum 1. Corinth. cap. 13. scribentem: *Charitas nunquam excidit; sive prophetia evacuabuntur, sive lingua cessabunt, sive scientia destruetur. Nunc manent fides, spes, & charitas; tria hæc, maior autem horum est charitas.*

20. Ad Augustini autoritates pro opposita opinione adductas, etiam respondet Magister in littera. Quod dum dicitur, charitatem nunquam fuisse veram, quæ deseri potest, non ad essentiam charitatis dictum esse referendum, sed ad efficientiam, quia non efficit charitas, quæ deseritur, hominem verè beatum, nec illum ad verum perducit bonum; non autem affirmat, quod charitas semel habita in viâ, nunquam possit amitti; sicut nec quod damnandus nonnunquam eam habere potuerit. Consimiliter ad illud de fonte aquæ

vivæ, seu gratiæ, cui alieni, seu damnandi non communicant, respondet, non communicari huic fonti, seu gratiæ in fine, quia non perseverant finaliter in ea; non quia aliquandò eam non habuerint ad tempus.

21. Ad alia diversa Sanctorum Patrum testimonia respondet una voce Magister: ea fore intelligenda de perfecta charitate, & secundùm ipsius finalem effectum, quæ semel habita amitti non valet; non de charitate incipiente, aut proficiente, quæ non est perfecta charitas. Nam exordia charitatis aliquandò crescunt, & aliquandò deficiunt. Sunt enim virtutis exordia, & profectus, & perfectio; quos gradus ille discernit, qui parabolam illam, apud Marcum cap. 4. callet: *Sic est Regnum Dei, quemadmodùm faciatis homo semen in terra, & dormiat, & exurgat, & semen germinet, & increseat dum nescit ille*: ergo quia perfecta charitas sic radicata est secundùm finalem ipsius effectum, ut amitti nequeat; incipiens tamen, & proveccta amitti potest, & sæpè amittitur, sed dum habetur, non finit habentem mortaliter peccare.

22. Unde, duabus anchoris fultus Divus Augustinus lib. 50. hom. 8. id totum ad unguem tradidit: *Quia radix omnium malorum est cupiditas, & radix omnium bonorum est charitas; simul ambæ esse non possunt; nisi una radicibus evulsa fuerit, alia plantari non potest. Sine causa conatur aliquis ramos incidere, si radicem non contendit evellere*: ergo si radix omnium bonorum est charitas, sicut & malorum omnium cupiditas; & simul ambæ esse non possunt; quia si cupiditas radicibus evulsa non fuerit, charitas plantari non valet; benè deducitur, quòd semel charitate perfecta plantata, & radicata secundùm finalem eius effectum, amitti, non possit etsi incipiens, & proveccta eradicari valeat.

23. Sed oppones: Maior est charitatis amor, quàm sit naturalis dilectio, eò quòd perfectiùs amantem cum amato videatur unire; sed dilectio naturalis unit inseparabiliter amantem cum amato, quia nullus umquàm odit quod naturaliter diligit: ergo strictiori vinculo convenit charitatis amori unire inseparabiliter amantem cum amato, quàm dilectioni naturali: ergo qui semel charitatem habet in via, nunquàm poterit hoc vinculo dilectionis privari.

24. Respondetur negando Consequentiam. Quia etsi charitatis amor perfectiùs uniat amantem cum amato, quàm naturalis dilectio; non inde deducitur, quòd inseparabiliùs uniat. Nam amor naturalis cum attentè respiciat ipsam propensionem naturæ, quæ est ad

ad unum determinata, inseparabiliter unit amantem cum amato, quia quod naturali amore diligitur, semper est amabile propter ipsius naturæ determinationem: Ast, quod charitatis amore diligitur, potest esse invidiosum, seu odiosum propter voluntatis vertibilitatem, quæ est ad opposita secundùm viæ statum; & idcirco qui charitate pollet in viâ, poterit vinculo illo dilectionis expoliari. Et hæc de primâ distinctionis parte sufficiant.

25. PRO SECUNDÆ verò distinctionis partis enodatione, est secundum theorema: *Imperfectio charitatis pro statu via eliminabitur à beatis in patria*. Hoc etenim pronunciatum compressè probat Magister, etiam ex cuiusdam quæsti litterali solutione.

26. Inquit ergo Magister in littera: *Si fides, spes, & scientia dicuntur evacuari in patria, quia ex parte sunt; cur & charitas cum etiam ex parte sit, non erit in statu illo evacuanda?* Et respondet succinctè Magister ad cunctas dubitationis partes, suamque solutionem quadam Sapientissimi Hesychii autoritate confirmare videtur.

27. Sic expendit solutionem quæsti Magister. Primò, charitatem in via, in quantum est explicata, imperfecta, sive ex parte, evacuari in patria, ipsamque iam omninò perfectam manere ibi, quantum ad actum, & habitum. Quod ita in littera consuadere tentat Magister: Charitas in via ex parte est, sive imperfecta, ut passim sustinent Patres; sed omne quod ex parte est, sive imperfectum, evacuabitur in patria: ergo charitas, quæ modò est in via, cum sit explicata, & imperfecta, sive ex parte, evacuabitur in patria; sed ex eo quod imperfectionis modus eliminetur ab ea, manebit omninò perfecta quantum ad actum, & habitum: ergo.

28. Rursus: Quemadmodùm in via ex parte scimus; ita imperfectè, & ex parte diligimus; sed in patria omnis erit eliminanda imperfectio, perfectioque omnis addenda: ergo charitas in patria evacuabitur in quantum ex parte est, sive imperfecta, & ipsi addetur perfectio: ergo remanebit in patria, omni eliminata imperfectione, quantum ad actum, & habitum, ipsa quæ modò viget in viâ.

29. Ulteriùs: Ideò confertur nobis charitas in via, ut diligamus Deum propter se ex toto corde, & proximum sicut nos ipsos; sed Deus erit diligendus in patria ex toto corde propter seipsum, & proximus sicut nos ipsi: ergo in patria remanebit charitas, ut hæc perfectissimè possint à beatis exequi munia; sed charitas in via ex parte est, & imperfecta: ergo necessariò in patria erit eva-

cuanda, eliminandaque ab omni imperfectionis nævo, ut ipsa remanente quoad actum, & habitum, valeat Deus diligere à beatis ex toto corde propter seipsum, & proximus sicut nos ipsi.

30. Tandem ex vetustissimo doctissimoque Hesychio lib. 1. in Levit. cap. 2. dicente: *Charitas quidem etiam ex parte est, ut sepe Sancti docent, quia ex parte diligimus nunc; & idem ipsa evacuabitur in quantum ex parte est; quia tolletur imperfectio, & addetur perfectio: ergo si charitas ex parte est, quia nunc ex parte diligimus, & idem ipsa, evacuabitur in quantum ex parte est, quia tolletur imperfectio, & addetur perfectio, revera charitas dum perficiatur in patria, maneatque quantum ad actum, & habitum, evacuabitur ibi in quantum imperfecta, & ex parte est.*

31. Oppones primò: Sicut cessante causâ, cessat effectus; sic evacuata causâ, evacuatur effectus; sed fines & spes sunt charitatis causâ: ergo si fides & spes evacuantur in patria, non solum quoad actum, verum quoad ipsarum habitum, necessariò charitas erit in statu illo evacuanda, cum sit illarum effectus.

32. Respondetur negando Minorem, & Consequentiam. Quia fides & spes propriè non sunt charitatis causâ, sed præcisè dispositio quædam pro ipsius actu assequendo in statu viæ, non patriæ. In illa verò felicitissima beatorum sorte, visio superna disponit ad diligendum Deum omnimoda perfectione. Unde, cum fides & spes, respectu charitatis, propriam causâ non sortiantur in via rationem, imò nec in patria dispositionis, rectè poterunt fides & spes evacuari in patria, ipsa in statu illo remanente charitate.

33. Oppones secundò: Quod ordinat, & disponit ad finem aliquem assequendum, ipso assequuto, revera illic cessat; sed charitas ordinat, & disponit rationalem animum ad claram, & intuitivam Dei visionem, summi que boni possessionem: ergo cum hæc assequatur à beatis in patria, charitatis habitus subito debet in ipsis cessare.

34. Respondetur negando Maiorem, & Consequentiam. Charitas enim non solum ordinat ac disponit rationalem animum ad claram, & intuitivam Dei visionem, summique ac æterni boni possessionem; sed etiam ad quiescendum cum illo; quemadmodum passim dicimus de pondere inclinante lapidem ad centrum, ibique morante cum ipso; sicque non est opus, quod charitatis habitus cesset in patria, adhuc sue ordinationis, dispositionisque ultimo faustè assequuto fine; cum non solum sit data, ut rationalis animus assequatur ultimum finem, sed ut moretur cum illo.

35. Secundò, etiam aliam solutionis quæsitæ expendit partem Magister, nempe, fidem & spem, tam quoad actum, quam quoad habitum; penitus in patria evacuandam fore. Et ratio est, quia fides & spes ita ex parte sunt, & imperfecte, ut per novum augmentum graduale perfectionis non possint ab imperfectione evacuari: ergo necesse est, quod penitus in patriâ evacuentur, non solum quoad actum; verum quoad earum habitum.

36. Sed argues primò: Sicut charitas in viâ ex parte est, & imperfecta; ita fides & spes in viâ sunt ex parte, & imperfecte; sed charitas, etsi in viâ sit ex parte, & imperfecta, tamen in patria evacuabitur quatenus ex parte est, sive quoad imperfectionem, quâ nunc diligimus Deum, manebitque ibi secundum actum, & habitum: ergo quanvis fides & spes sint in viâ ex parte, & imperfecte, poterunt in patria evacuari, quatenus ex parte, & imperfecte sunt, ibique morari quoad earum actum, & habitum.

37. Respondetur ex Magistri doctrina negando paritatem. Nam charitas etsi evacuetur in patria, quatenus ex parte, & imperfecta est; nihilominus eius entitas perseverat absolute; quia etsi imperfectio eliminetur, charitatis entitas absolute non evertitur; eo quod imperfectio illa consistat in remissione, qua pro statu isto diligimus Deum, & hæc penitus auferatur per augmentum, & intensiorem dilectionis in patria, ipsa superstitè charitate in viâ: ergo non opus est, ut charitas omnino evanescat in patria, quanvis ibi evacuetur ex parte.

38. At fides & spes ita ex parte, & imperfecte sunt, ut earum imperfectio non consistat in remissione gradualis cognitionis, sed essentiali, nempe, in obscuritate, qua Deum in viâ cognoscimus, & expectatione certa futuræ beatitudinis, quæ per augmentum graduale non auferuntur; sicque fides & spes penitus quoad entitatem evertentur in patria, iuxta illud satis tritum Apostoli alloquium 1. Corinth. cap. 13. *Cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Charitas nunquam excidit.*

39. Argues secundò: Fides non solum expectat ad genus virtutis simpliciter, verum in virtutis theologicæ ordine locatur; sed virtus theologica perficit potentiam animæ secundum eius partem digniorem, imò maior ab omnibus perfectio censetur, quam quævis cardinalis virtus: ergo si status patriæ coheret cum virtutibus cardinalibus, potiori iure poterit fides virtus theologica in illa faultissima beatorum sede morari.